

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The version of the following full text has not yet been defined or was untraceable and may differ from the publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/45351>

Please be advised that this information was generated on 2019-04-25 and may be subject to change.

Zorgarbeidsmarkt door overheveling thuiszorg zwaar onder druk

Van onze medewerker

Er is beroering op de zorgarbeidsmarkt. Aan de ene kant staan de alarmbellen in de zorgsector op rood, omdat er door de vergrijzing de komende jaren behoefte is aan veel personeel. Aan de andere kant dreigen er op korte termijn forse ontslagen

Op dit moment is al sprake van tekorten en de verwachting is dat in 2010 een kwart van de vacatures in de zorg niet meer kan worden vervuld. Anderzijds dreigen er op korte termijn forse ontslagen in de deelmarkt van de thuiszorg. Het gaat hier volgens recente krantenberichten mogelijkserwijs om meer dan 12.000 werknemers op een totaal van ruim 128.000 in de thuiszorg (circa 10%).

De acute ontslagdreiging vloeit rechtstreeks voort uit de overheveling op 1 januari van dit jaar van de huishoudelijke zorg van de AWBZ naar de WMO. Deze laatste wet wordt, in tegenstelling tot de AWBZ, door de gemeenten uitgevoerd. De gemeenten zijn ook financieel verantwoordelijk en hebben de huishoudelijke zorg uit overwegingen van kostenbesparing openbaar aanbesteed. Een substantieel deel van de opdrachten is daardoor uiteindelijk niet bij de reguliere thuiszorgorganisaties terecht gekomen, maar bij goedkopere aanbieders.

Wat is hier aan de hand? Op zijn minst sluiten vraag en aanbod in de gehele zorgsector niet goed op elkaar

aan. Het is een gegeven dat het personeel in de thuiszorg gemiddeld lager geschoold is dan in de rest van de zorgsector en dat wrekt zich bij snelle en qua gevolgen onvoldoende voorziene veranderingen in de institutionele context van de regelgeving, zoals in dit geval.

De arbeidsmarkt in de thuiszorg is een redelijk gesloten en vrij homogene deelmarkt met weinig dynamische interactie met andere deelmarkten in de zorgsector. Een en ander neemt de schijn niet weg dat de regering mogelijk te snel heeft gehandeld met de doorvoering van de wettelijke veranderingen, en de gevolgen voor

het personeel in de thuiszorg heeft onderschat. Dit staat haaks op het streven van politiek en sociale partners naar een activerende participatiemaatschappij waarin werkzekerheid in plaats van baanzekerheid centraal staat en waarin werknemers kunnen beschikken over voldoende bijscholingsmogelijkheden en baan-kansen.

De overheveling van de thuiszorg van de AWBZ naar de WMO is niet of nauwelijks gepaard gegaan met het organiseren van een flankerend arbeidsmarktbeleid dat de gevolgen van de gehele wetgevingsoperatie voor het personeel in de thuiszorg aanzienlijk had kunnen verzachten.

Zo had het bijvoorbeeld voor de hand gelegen een grootschalig her-, om- en bijscholingsprogramma te organiseren en tijdig te bezien of andere zorginstellingen bereid waren geweest daarin te participeren. Langzamerhand komt er nu wel zoiets op gang, in die zin dat sommige zorginstellingen afspraken gaan maken met

thuiszorginstellingen over overname van personeel.

Het kan ook anders worden geformuleerd. De regering had juist deze operatie goed kunnen benutten om te kunnen laten zien dat de activerende participatiemaatschappij geen fictie is, maar serieus beleid, door tijdig met alle betrokkenen een adequaat flankerend beleid voor het personeel in de thuiszorg te ontwikkelen. Daarvoor was bovendien aanleiding omdat de arbeidsmarkt van de thuiszorg op zichzelf al een tamelijk gevoelige markt is door de permanente interactie met onbetaalde mantelzorg en vrijwilligerswerk. Mede als gevolg van het beleid van de regering dreigt een hele tot voor kort tamelijk stabiele beroepsdeelmarkt in te storten en dat verdient vanuit het oogpunt van een rechtvaardig sociaal beleid geen schoonheidsprijs.

Erik de Gier

De auteur is hoogleraar comparatief arbeidsmarktbeleid aan de Radboud Universiteit Nijmegen en tevens verbonden aan het ITS als programmaleider sociale innovatie en arbeidsmarkt.

